మానవుడు ఎటువంటివాడైతేనేం, ప్రాణం పోయడం వైద్యుడి కర్తవ్యం. జీవితంలో అప్పటికే ఎన్నో సార్లు ఓడిపోయాననుకుని తనకు తాను తీర్మానించుకున్న డాక్టర్ ఒకడు ఆ ఊళ్ళో మజిలీ వేశాడు. అది జనాభా ప్రతి సంవత్సరం పెరుగుతూ ముందుకు పోతున్న పల్లెటూరు. ఎక్కడ చూచినా తాడిచెట్లు గుబుర్లు, గుబుర్లుగా ఉండి నీలాకాశంలోకి తలలు దూర్చి, గాలి వీచినప్పుడల్లా కూనిరాగం పాడుతుండేవి. ఆ తాడిచెట్ల క్రింద పెంకుటిళ్ళు, ఆ పెంకుటిళ్ళను ఆనుకుని ఉన్న గుడిసెలు, ప్రక్కనే పారుతున్న కాలువ. కాలువలో తెల్లవారే ఒళ్ళు విప్పుకుని దారే పోయే వారిని గిలిగింతలు పెట్టే తామరపువ్వులు! ఇదంతా చూచి అతనికి దూరమైన మనశ్శాంతి ఆ నిర్మలమైన వాతావరణంలో దొరుకుతుందని, స్థిమితంగా బ్రతకవచ్చునని నిశ్చయించి ఒక చిన్న పెంకుటింటిలో ప్రాక్టీసు పెట్టాడు డాక్టర్!

"డాక్టర్ విఠల్‌రావు, ఎమ్. బి. బి. ఎస్.," పెద్ద అక్షరాలతో పెంకుటింటి గోడకు బోర్డు తగిలించి ఇల్లంతా సర్దుకుని కూర్చున్నాడు డాక్టర్! వారం పది రోజులు దాటినా ఒక్క రోగి కూడా అతణ్ణి వెతుక్కుంటూ రాలేదు. జీవితంలో ఎన్నోమార్లు దగా పడ్డ విఠల్ ఈ సారి నిరాశ పడలేదు. వస్తారనే ఎదురుచూపుతోనే మిగిలిపోయాడు.

అది అర్ధరాత్రి వేళ. కీచురాళ్ళు కీచుమంటున్నాయి. వీటితో కలిసి కప్పలు 'బెక, బెక' మని పల్లవి పాడుతున్నాయి. అలిసిపోయినా నిద్ర రాక దోమతెర క్రింద 'ఇటూ—అటూ' దొర్లుతూ గత స్మృతులు తలుచుకున్నాడు విఠల్.

మదిలో మళ్ళీ మళ్ళీ సులోచన ప్రత్యక్షమై అతను చేసిన పనికి దెప్పుతున్నది.

"నువ్వే నేనై — నేనే నువ్వై" అని యుగళగీతి పాడుకుంటూ, హద్దులు మీరి ఉప్పొంగి ప్రవహించిన నదీప్రవాహంలా గడిచిపోయింది అతని ప్రేమ కావ్యం సులోచనతోటి. అటువంటి సులోచన, "తనది — తనది" అనుకుంటూ వెర్రిగా తన హృదయంతో పదిలపరుచుకున్న సులోచన మరొకరి సొత్తు అయిపోతే భరించలేక ఉగ్రరూపం దాల్చాడు విఠల్‌రావు!! అగ్నిసాక్షిగా శ్రీధర్‌ను వివాహం చేసుకుంది సులోచన! మెడలో పసుపుతాడు మెరిసిపోతూ ఉంటే, తన కాళ్ళకు వంగి నమస్కరించింది! ... చేసుకున్న వాగ్దానాలు? ? ...

పచ్చని చెట్ల మధ్య పక్షుల సాక్షిగా సులోచనను గుండెలకు హత్తుకుని ప్రకృతి సహజంగా ఒకరితో ఒకరు కలిసిపోయి వాగ్దానాలు చేసుకున్నారు. గన్నేరుపూలతో సులోచన మాలలు కడితే, ఒకరి మెడలో ఒకరు నవ్వుకుంటూ ఆ మాలలు వేసుకున్నారు. చేసుకున్న వాగ్దానాలు పటాపంచలై భూమి దద్దరిల్లుతున్నట్లు అనిపించింది. విఠల్ కట్టుకున్న గాలిమేడలు ఒక్కసారిగా కూలిపోయి ప్రపంచమంతా తల్లక్రిందులైనట్లుంది అతనికి. రక్తపుపోటు వచ్చినట్లుగా తల దిమ్మెక్కిపోయింది. కాళ్ళకు వంగి నమస్కరిస్తున్న సులోచనను చూసి దీవించడానికి బదులు సులోచన మెడలో వెక్కిరిస్తున్న పసుపుతాడును అమాంతం తెంచబోయాడు. అనుకోకుండా పెద్ద ఘర్షణ జరిగింది. శ్రీధర్‌తో ఒళ్ళు మరిచిపోయి కలియబడ్డాడు. — అతని గొంతు పిసకబోయాడు! సులోచన అడ్డుపడింది. ఇంతలో ఇరుగు పొరుగు వచ్చి అతణ్ణి వెనక్కు లాగిపారేశారు! మనస్సు స్థిమితంగా లేదని వెంటనే విఠల్‌ని మెంటల్ ఆసుపత్రిలో బలవంతంగా చేర్పించారు. నిజంగానే పిచ్చెత్తినట్లు అనిపించి ఒళ్ళు తెలియకుండా ప్రవర్తించేసరికి అక్కడి డాక్టర్లకి అతడు పిచ్చివాడేమోననే అనుమానం మిగిలిపోయింది. అతడు పిచ్చివాడు కాడని తీర్మానించడానికి వాళ్ళకు ఆరు నెలలు పట్టింది. గత స్మృతులు నెమరువేసుకుంటూ ఉంటే విఠల్‌కు ఒళ్ళంతా చెమటలు పట్టినవి! గుండెలో చెప్పరాని పోటు పెట్టింది.

"సులో ... నిన్ను ... నిన్ను అంతం చేసి ఉండవలసింది!" అంటూ పళ్ళు పటపటమని కోపంగా కొరికాడు విఠల్! అంతలో "డాక్టర్ గారూ! డాక్టర్ గారూ!" అంటూ ఎవరిదో పిలుపు బయటినుండి వినిపించింది. ఒక్క ఉదుటున ప్రక్క మీద నుండి లేచి వెళ్ళి తలుపు తీశాడు డాక్టర్!

ఒళ్ళంతా గళ్ళ దుప్పటి కప్పుకుని నిలబడి ఉన్న వ్యక్తిని గుర్తుపట్టలేక పోయాడు డాక్టర్!

"ఎవరూ?"

"నేను, డాక్టర్ గారూ! సుబ్బారావుని."

"సుబ్బారావు?" అయోమయంగా ప్రశ్నించాడు డాక్టర్.

"మొన్న వెచ్చాలకోసం మా కొట్టుకు వచ్చారు కదండీ!" అన్నాడు సుబ్బారావు.

"ఓ! శ్రీ హనుమాన్ ప్రొవిషన్ స్టోరు సుబ్బారావుగారా!" అంటూ తలుపు తెరిచి సుబ్బారావుని లోనికి రమ్మని పిలిచాడు డాక్టర్. లోపలికి వచ్చి తలుపు దగ్గరగా వేసి దుప్పటి తొలగించాడు సుబ్బారావు!

రక్తం!!

ఒళ్ళూ కాళ్ళూ ఎవరో రక్కివేసినట్లు కనిపిస్తూంది.

ఆశ్చర్యంగా చూశాడు డాక్టర్.

"బాధగా ఉంది, డాక్టర్! ఏదైనా మత్తు ఇంజెక్షన్ ఇవ్వండి" అంటూ జాలిగా అడిగాడు సుబ్బారావు.

"ఎలా జరిగింది?" అంటూ ప్రశ్నించాడు డాక్టర్ విఠల్‌రావు.

"అబ్బ! ఆ ప్రశ్న అడగవద్దు, డాక్టర్!" అని అరిచాడు సుబ్బారావు. సొమ్మసిల్లిపోతున్నట్లు తల పట్టుకుని కుర్చీలో కూలబడిపోయాడు.

"తగాదా జరిగిందేమోనని— తరవాత పోలీసు కేసు అవుతే నేను ఇరుక్కుంటాను" అన్నాడు డాక్టర్ మనస్సులోని మాట వ్యక్తపరుస్తూ!

"మీరు నాతో సహకరిస్తే అంత దూరం వెళ్ళ నవసరం లేదు, డాక్టర్!" అంటూ సుబ్బారావు జేబులోంచి నోట్ల కట్ట పైకి తీసి డాక్టర్ చేతిలో పెట్టబోయాడు.

డాక్టర్‌కి ఒళ్ళు మండింది.

"నన్ను డబ్బుతో ఎవడూ కొనుక్కోలేడు, సుబ్బారావుగారూ! నాకూ డబ్బుకూ ఏనాడో అవసరం తీరిపోయింది!" అన్నాడు డాక్టర్ ముఖం తిప్పుకొని! బాధతో మూలిగాడు సుబ్బారావు!

"ప్రాణం పోయడం, బాధలు తీర్చడం వైద్యుడి కర్తవ్యం!" అని ఎవరో మనస్సులో దూరి గుర్తు చేసినట్లు అనిపించింది డాక్టర్‌కి, సుబ్బారావు మూలుగు వింటూ ఉంటే!

ఊమ

"బల్లమీద పడుకోండి" అన్నాడు డాక్టర్ ఒక్కసారి!

సుబ్బారావు బల్లమీద వెళ్ళి పడుకున్నాడు. మత్తు ఇంజక్షన్ ఇచ్చి గాయాలు కడిగినట్లు కడుగుతూ, "ఏం జరిగింది?" అంటూ మళ్ళీ అడిగాడు డాక్టర్.

సుబ్బారావు అప్పటికే సగం మైకంలో ఉన్నాడు. ఒళ్ళు స్వాధీనం తప్పిపోతూ ఉంటే మనస్సులోని వ్యథ డాక్టర్‌కు చెప్పుకోవాలనిపించింది. మెల్లగా మాట్లాడడం మొదలు పెట్టాడు.

"డాక్టర్! మీరు ఎవరినైనా గాఢంగా ప్రేమించారా?" సుబ్బారావు వేసిన ప్రశ్నకి విఠల్‌రావుకి నవ్వాలనిపించింది.

"గాఢమైన ప్రేమ అంటూ ఈ ప్రపంచంలో అసలు లేనే లేదోయ్! ఈ కలియుగంలో ఒక్కదానికే విలువ! డబ్బు! ఈ డబ్బుతో ఆ 'గాఢ'మైన ప్రేమను కూడా కొనుక్కోవచ్చని నా అభిప్రాయం" అంటూ పెద్ద లెక్చర్ ఇవ్వాలనిపించింది విఠల్‌రావుకి. కానీ, పైకి ఏమీ అనలేక మౌనంగా మిగిలిపోయి తల మాత్రం ఆడించి ఊరుకున్నాడు. అది అవుననో కాదనో సుబ్బారావుకిమాత్రం అర్థం కాలేదు.

"నా భార్య సుబ్బలక్ష్మిని చూచారు కదూ?" మత్తుగా అడిగాడు సుబ్బారావు.

"చూచానా? ఎప్పుడూ?" ఆశ్చర్యంగా అడిగాడు డాక్టర్.

"మొన్న మీకు కాఫీ ఇచ్చిందిగా?" అన్నాడు సుబ్బారావు.

"ఓ! ... ఎస్. ఎస్! గుర్తుకు వచ్చింది ..."

"సుబ్బలక్ష్మి అందంగా ఉంటుంది కదూ?" అంటూ అడిగాడు సుబ్బారావు.

"క్షమించాలి ... నే నసలు ఈ ఆడవాళ్ళ కేసి పరీక్షగా చూడడం మధ్యని మానివేశాను" అన్నాడు డాక్టర్ నిర్లక్ష్యంగా!

"సుబ్బలక్ష్మి బేలూరు రాతి విగ్రహంలా ఉంటుంది!" అన్నాడు సుబ్బారావు.

"అలాగా? మీరు అదృష్టవంతులు" అన్నాడు డాక్టర్.

డాక్టర్ మాటలకు బిగ్గరగా నవ్వాడు సుబ్బారావు.

"అదృష్టం? దాని అందం నా పాలిటి శాపం అయింది, డాక్టర్!" అన్నాడు సుబ్బారావు కోపంగా!

"ఎందుకనో?"

ఒళ్ళు మరిచిపోయి మాట్లాడుకుంటూ పోయాడు సుబ్బారావు.

"మా ఇంట్లో నా చిన్నప్పటినుండీ పనిచేసేవాడు పేరయ్య. పేరయ్య కూతురే సుబ్బలక్ష్మి. నా తల్లితండ్రులు పోయాక పేరయ్య నన్ను పెంచి పెద్ద చేశాడు. సుబ్బలక్ష్మి, నేనూ ఒక చోటే పెరిగాము. పేరయ్య చచ్చిపోతూ దాన్ని నా కప్పగించి వెళ్ళాడు, డాక్టర్! అది కులుకుతూ, ఒయ్యారంగా నడుస్తూ తెల్లవారే కాఫీ కలిపి నా పడక గదిలోకి తెస్తూ ఉండేది. దాని ఒంపులూ — సొంపులూ చూచి అదంటే చెడ్డ మనసు పడ్డాను. ఊళ్ళో మునసబుగారు వాళ్ళ అమ్మాయిని నా కిస్తామన్నా కాదని సుబ్బులుని పెళ్ళి చేసుకున్నాను. పువ్వుల్లో పెట్టి పూజించాను, డాక్టర్! అందరిలా పనిమనిషే కదాఅని అనుభవించి వదిలి ఉండవలసింది! విశ్వాసఘాతుకురాలు! అది

నాకు ద్రోహం చేసింది, డాక్టర్!'' అన్నాడు సుబ్బారావు. ఇదంతా మునుపెప్పుడో విన్న కథలా ఉంది డాక్టర్‌కు! అయినా— ''ద్రోహం! ఏమిటా చేసిన ద్రోహం?'' అంటూ కుతూహలంగా అడిగాడు డాక్టర్.

''దగా చేసింది లంజముండ! ... నిజంగా... నిజంగా దాన్ని ప్రేమించాను, డాక్టర్! ప్రేమించాను!'' అంటూ ఏడుపు మొదలెట్టాడు సుబ్బారావు.

''ఛా! ఎందుకు, సుబ్బారావుగారూ?... ఏం చేసింది సుబ్బులక్ష్మి?'' అంటూ జాలిగా అడిగాడు డాక్టర్.

సుబ్బారావు ఏడుస్తూనే పిచ్చివాడిలా నవ్వాడు.

''మొన్న పనిమీద ఊరెళ్ళాను, డాక్టర్! దానితో నాలుగు రోజులవరకూ రానని చెప్పాను. వ్యాపారంలో మంచి లాభం వచ్చింది. అనుకున్న పని త్వరగా అయిపోయింది. సుబ్బులుకోసం కొత్త

పిల్లకు చీర, మల్లెపూవ్వులు కొనుక్కుని ఎనిమిది గంటల బస్సులో దిగి ఇల్లు చేరు కున్నాను, డాక్టర్ ..." సుబ్బారావు ఈసారి గట్టిగా రోదించాడు.

"సుబ్బారావు!"

"ఇంట్లో అది ఎవడితోనో కులుకు తోంది! గదిలో పకపకలు, వికవికలు! వాడితో తీయ తీయగా కబుర్లు చెబు తున్నది. నన్ను డబ్బుకోసం చేసు కుందట! దొంగ ముండ! దాని మాటలు వింటూంటే.. డాక్టర్ ... కుతకుత ఉడికిపోయాను. ఆగ్రహంతో తలుపు తోసుకుని వాళ్ళమీదకు ఉరికాను! వాడూ, నేనూ చాలాసేపు తన్నుకున్నాము! దొంగనాయాలు ... పారిపోయాడు! సుబ్బులుమాత్రం ఎటూ వణికిపోతూ నిలబడిపోయింది. డాక్టర్ ... నా... నా... పరిస్థితిలో మీరు ఉండి ఉంటే ఏం చేసేవారు?" అని అడిగాడు సుబ్బారావు.

డాక్టర్‌కు సులోచన గుర్తుకువచ్చింది.

"గొంతు పిసికి ఉండేవాడిని" అని ఆటోమాటిక్‌గా అన్నాడు డాక్టర్.

చేతులు గట్టిగా నలుపుకుంటూ "నేను అంతే చేశాను. దాని గొంతు పిసికాను, డాక్టర్! దాని గుండె ఆగి పోయింది. అది ఊపిరి పీల్చడం శాశ్వతంగా మానివేసింది" అన్నాడు సుబ్బారావు.

"గాడ్ ... గాడ్ ..." డాక్టర్ భయంతో కంపించిపోయాడు.

"కారణం ఏమైతేనేం? మనిషి ప్రాణం తీసే హక్కు ఎవరికీ లేదు" అంటూ న్యాయమూర్తులు గట్టిగా అరుస్తున్నారు.

అతనికి ఉరిశిక్షా? ఆజన్మాంత కారాగారమా?

డాక్టర్ కడుపు దేవింది. గుండెలు పీకినవి!

తనూ ఒక గొంతు పిసికాడు! కానీ, తన అదృష్టం కొద్దీ శ్రీధర్ చనిపోలేదు! అంతే తేడా! కానీ, ఎంత తేడా?

అలిసిపోయిన సుబ్బారావు కళ్ళు మూసుకుని మగత నిద్ర పోయాడు. కానీ, డాక్టర్ మాత్రం మళ్ళీ గత స్మృతులతో దోబూచు లాడుకున్నాడు.

గడియారం 'టిక్, టిక్' మంటూ ముందుకు పోయింది. ఎక్కడో కోడి పుంజ 'కొక్కొరొకో' అంటూ ఉంటే కళ్ళు తెరిచి చూచాడు సుబ్బారావు.

"తెల్లవారింది" అన్నాడు సుబ్బారావు.

"ఆ! తెల్లవారింది. మరొక రోజు మనకోసం ఎదురు చూస్తున్నది." అదునుగా అన్నాడు డాక్టర్!

"పోలీసు రిపోర్టు ఇస్తారా?" దీనంగా అడిగాడు సుబ్బారావు.

తం 'లేదని' అడ్డంగా ఆడించాడు డాక్టర్.

"ఇంటికి వెళ్ళిరానా?" అంటూ అడిగాడు సుబ్బారావు.

"మరి ... మరి ... సుబ్బలక్ష్మి?" డాక్టర్ సంశయంగా అడిగాడు.

"ఎప్పుడో భూగర్భంలో కలిసి పోయింది. రాత్రి గోడౌన్‌లో గొయ్యి తీసి పాతివేశాను" అన్నాడు సుబ్బారావు నిబ్బరంగా!

"ఊళ్ళో వాళ్ళు అడగరూ?" సుబ్బా రావు గుండె ధైర్యానికి ఆశ్చర్యపోయాడు డాక్టర్.

"ఎవడితోనో లేచి పోయిందని చెబు తాను'.' తాపీగా అన్నాడు సుబ్బారావు.

"మరి ఈ కట్లు?"

"ఈ రోజుల్లో ఎన్ని ప్రమాదాలు జరగడం లేదు, డాక్టర్?" అంటూ బల్ల మీద నుండి లేచి జేబులోంచి డబ్బులు తీసి డాక్టర్ చేతిలో పెట్టాడు సుబ్బా రావు, ఫీజు తీసుకోమన్నట్లు!

"సుబ్బలక్ష్మి ప్రియుడు —" డాక్టర్ మాటలు పూర్తి కాలేదు.

"మీ కా భయం వద్దు" అంటూ ముందుకు కదిలిపోయాడు సుబ్బారావు.

"గుడ్‌లక్, సుబ్బారావ్!" అంటూ అతణ్ణి సాగనంపి తలుపు వేసుకున్నాడు డాక్టర్ విఠల్‌రావు.

సుబ్బారావు ఆడిన అబద్ధాలన్నీ తేలిగ్గా నమ్మారు ఆ ఊళ్ళో పెద్దమనుష్యులు. "కులంలేనిపిల్లను చేసుకుంటే అంతేలే!" అని అనుకొన్నారు కొందరు. గోడౌన్‌లో శాశ్వతంగా భూగర్భంలో కలిసిపోయింది బేలూరి రాతి విగ్రహంలా ఉండే సుబ్బ లక్ష్మి!!

రోజులు దొర్లిపోతున్నాయి. ధర్మ చక్రం తిరగడమే మానివేసింది. దేశంలో అవినీతి, దానితోబాటు ధరలు హద్దు లేకుండా పెరిగిపోయాయి. సుబ్బారావు వ్యాపారం మాత్రం ఘనంగా సాగి పోయింది. నల్లబజారు వర్తకం మొదలు పెట్టాడు. సరుకులు గోడౌన్‌లో దాచి పెట్టి లాభాలకి లాభం తీశాడు. బీదవాళ్ళు ఆకలిదప్పులతో అలమటిస్తూ ఉంటే నిశ్చింతగా నవ్వుకున్నాడు. అస్థిపంజరా ల్లాంటి శరీరాలు కొనఊపిరితో మూలు గుతూ ఉంటే సుబ్బలక్ష్మి అస్థిపంజరం భూమిక్రింద కరిగిపోతున్నది కదా అని తృప్తి పడ్డాడు సుబ్బారావు.

ఒళ్ళు వచ్చి పీపాలా అవుతున్న సుబ్బా రావుని పరీక్షగా చూచి ఒక రోజు డాక్టర్ విఠల్‌రావు అన్నాడు: "మీరు చాలా మారిపోయారు."

"మారిపోవాలి! ఈ ప్రపంచం అంతా దగాకోరులతో నిండి ఉంది, డాక్టర్! జాలి, న్యాయం, నీతి, నియమం ఈ కలియుగంలో పనికిరావు! ఈ బీదవాళ్ళ మీద దయాదాక్షిణ్యం చూపకూడదు" అంటూ అనుభవంతో మాట్లాడాడు సుబ్బారావు.

"మనకు తీరని అన్యాయం జరిగిందని పరలోకరిమీద పగతీర్చుకోవడం అనుచితం కాదనుకుంటాను" అన్నాడు డాక్టర్.

"మీకు తెలియదు, డాక్టర్! బీద వాళ్ళంతా విశ్వాసఘాతకులు" అన్నాడు కోపంగా సుబ్బారావు.

'పాపం, సుబ్బారావ్! అతని మెదడు పూర్తిగా చెడిపోయింది' అనుకున్నాడు డాక్టర్.

ఆకలి బాధలకి రోగాలు కూడా ఎక్కు వైనాయి. డాక్టర్‌కు ఊపిరి ఆడనంత పని. ఆలోచించుకోవడానికి ఒక్క క్షణం కూడా దొరకకుండా ఉంది. అమ్ముపోయినా డబ్బులు కట్టలు కట్టలుగా వచ్చి పడు తున్నాయి. బల్లమీద పేరుకుపోతున్న ధనలక్ష్మిని చూస్తూంటే అతనికి ఏడుపు వచ్చింది. ఇదంతా ఎవరికోసం?

సులోచన తండ్రి పెద్ద మిల్లు ఓనర్! ధనవంతుల అమ్మాయిని ప్రేమించే ముందు బాగా ఆలోచించుకోవాలని అప్పట్లో విఠల్‌కు తెలియలేదు. జీవితం సినిమా కథలా ఉండదు.

"సులోచని చేసుకుని ఏం సుఖపెట్ట గలవు?" అంటూ అడిగాడు మిల్ ఓనర్ ఒక రోజు!

"నేను త్వరలో డాక్టర్ని కాబో తున్నాను! డిగ్రీ వస్తుంది." గర్వంగా ఆయనతో చెప్పుకున్నాడు విఠల్.

"డిగ్రీ!" అంటూ విరగబడి నవ్వాడు ఆయన.

"ప్రాక్టీసుచేసి లక్షలు లక్షలు సంపా దిస్తాను!" కోపంగా అన్నాడు విఠల్ ఆయనతో.

"రోగాలతో బాధపడుతున్న ప్రజల్ని పీడించి లక్షలు సంపాదించే కన్నా నాలా బిజినెస్ చేయరాదూ?" అన్నాడు.

విఠల్‌రావు ముఖం చిన్నగా అయిపో యింది.

నిర్మాల్యం
చిత్రం — ఏ. ప్రభాకర్ (జగిత్యాల)

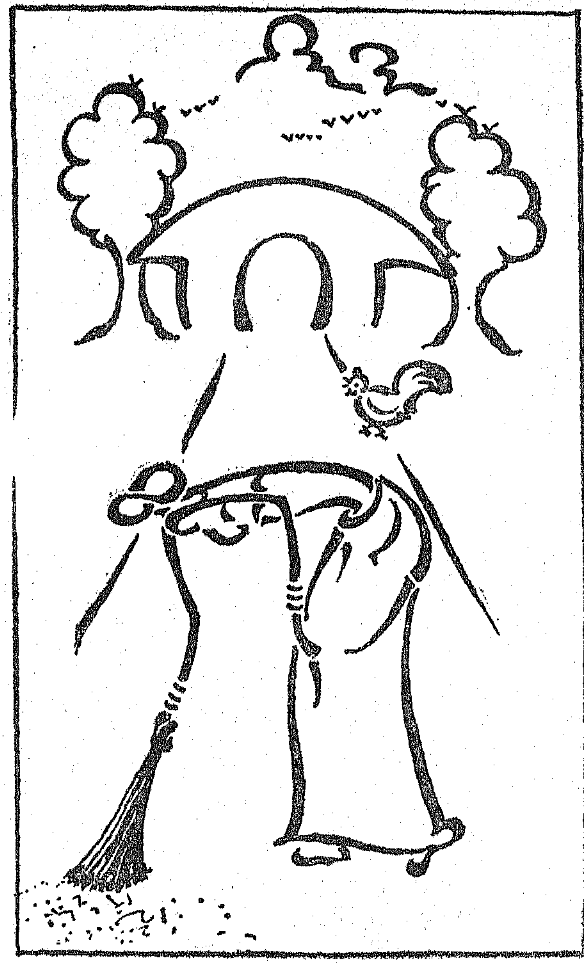

"[illegible]" [illegible]

[illegible] చదివాడు. అతనికి [illegible] వ్యాపసుద్ధితో [illegible] ఫలితం! [illegible] ఫెయిల్ చేశారు! [illegible] 'స్కాలర్' ([illegible]) [illegible] చెప్పాడు. కానీ, [illegible].

"[illegible] సారీ! పరీక్ష పోయిం దటగా?" అన్నారు [illegible].

ఆశ్చర్యపోయాడు. తల ఆడించి ఊరుకున్నాడు.

"[illegible] చేసుకోకు! రేపటి నుంచి 'యూనిట్'కి రా! ఫెయిల్యూర్ ఈజ్ ది గుడ్ ఎక్స్‌పీరియన్స్, మై బాయ్!" అంటూ [illegible] తట్టారు.

"ఎస్, సర్!" అంటూ ఆయన [illegible].

[illegible] చేసుకుంది.

అంతటితో విఠల్‌రావుకు డిగ్రీ మీద, భవిష్యత్తు మీద శ్రద్ధ లేకపోయింది. అశ్రద్ధగా చదివాడు. అయినా, ఎలాగో డిగ్రీ చేతి కందింది. డాక్టర్‌గా అతని [illegible] రేమిటో తెలుసుకున్నాడు.

ఇప్పుడు డబ్బుతో అతనికి అవసరం లేదు. [illegible] ఉంది [illegible].

ఆ సంవత్సరం వర్షాలు పడలేదు. [illegible] ఎండిపోయింది. [illegible] పోతున్నాయి. పచ్చ పచ్చగా, సిగలో పూలుంటో రంగు రంగు చీరెలు కట్టుకుని ముత్తైదువులా మెరిసిపోవలసిన ప్రకృతి ఎండుటాకులతో, మోడుపోయిన చెట్ల కొమ్మలతో విధవలా కనుపించింది. పరిస్థితి విషమించింది!

ఒక రాత్రి సుబ్బారావు ఇంట్లో దౌర్జన్యం జరిగింది. గోడౌన్లు తెరిచి కూడబెట్టిన సరుకులు పైకి తీసి దొంగి లించుకుపోయారు! పోలీసులు వచ్చే

చింత

చిత్రం — వి. చాణిక్యరావు (చిత్తరంజన్)

లోపలే జరగకూడనివన్నీ జరిగిపోయాయి. సుబ్బారావు మొండెం ఒక చోట, తల మరొక చోట పడి రక్తం వీధిలోకి ఎగ జిమ్మింది! పోలీసు కాల్పులు జరిగాయి. కాని, ఎవరూ పట్టుపడలేదు.

సుబ్బారావుని చంపిన వాడు పక్క [illegible] 'ఉపన్యాస' అని అందరూ చెప్పు కుంటూ ఉంటే డాక్టర్ విఠల్‌రావు ఆశ్చర్యంగా విన్నాడు. చేసిన నేరానికి శిక్ష అనుభవించాడు సుబ్బారావు! అతను చేసిన నేరం ఇంతకీ ఏమిటి? సుబ్బ లక్ష్మిని హత్య చేసింది నేరమా? లేక సర్కారు బజారులో సరుకులు అమ్మింది నేరమా! నేరము ఏమైతేనేం? శిర చ్ఛేదము అయిపోయింది. పై నుండి చూస్తున్న భగవంతుడికి మాత్రం న్యాయం జరిగిందనే సంతృప్తి మిగిలింది! సుబ్బారావుకి దగ్గరుండి అంత్యక్రియలు జరిపించాడు డాక్టర్ విఠల్‌రావు. అతని శరీరం బూడిదగా మారి సుబ్బలక్ష్మిని చేరుకుంది. ఊళ్ళో అందరూ జరిగిన హత్య గురించి చెప్పుకుంటూ ఉంటే 48 గంటలు గడిచిపోయాయి. కొంత మంది ఆకలిదప్పులు మరిచిపోతే, మరి కొందరు బయటకు తొంగిచూడడమే మానివేశారు. ఉన్నట్టుండి ఆ ఊళ్ళో ఎన్నడూ లేని నిశ్శబ్దం! అందరితోబాటు డాక్టర్ కూడా హాయిగా విశ్రాంతి తీసు కున్నాడు!

తెల్లవారి మూడు గంటల వేళప్పుడు చీకట్లో ఎవరో గుండెలకు తుపాకీ నొక్కి పెట్టినట్లు అనిపించింది డాక్టర్‌కు! మొదట్లో ఏదో పీడ కలనుకొని పక్కకు తిరగబోయాడు విఠల్‌రావు. ముల్లులా గుండెల్లో గుచ్చుకుంది తుపాకీ! ఒక్క సారి కళ్ళు తెరిచి చూశాడు. ఎవరో క్రొత్త మనుష్యులు తన ప్రక్క చుట్టూ నిలబడి ఉన్నట్లు గ్రహించి డాక్టర్ గుండెలు పడిపడిగా, కొట్టుకున్నాయి. చీకటిలో ఎవరి ముఖాలూ కనిపించలేదు.

"ఎవరు మీరు?" కాసేపటికి ధైర్యంగా అడిగాడు డాక్టర్!

"నువ్వు డాక్టర్ వేనా?" అని వాళ్ళలో ఎవరో అడిగారు.

"ఆఁ!"

"అయితే, ఒక మనిషి చావు బ్రతుకుల్లో ఉన్నాడు! అతని ప్రాణం కాపాడాలి." ఎవరో అధికారపూర్వకంగా అన్నారు.

"తప్పకుండా! అది నా కర్తవ్యం! దానికోసం తుపాకీలు ఎందుకు?" ఇప్పు డానికి ప్రయత్నం చేశాడు విఠల్‌రావు!

"అయితే, పద! నీ కంటికి గంతలు కట్టాలి!" అన్నారు వాళ్ళు [illegible]. పరిస్థితి అర్థం చేసుకోవ డానికి ప్రయత్నిస్తున్న డాక్టర్ కొంత సేపు మౌనంగా ఉండిపోయాడు.

"బల్ల సొరుగులో టార్చి ఉంది" అంటూ పైకి లేచి నిలబడ్డాడు.

"అరవడానికి ప్రయత్నించకు. ప్రాణం తీసేందుకు వెనుదీయం మేము!" అన్నాడు ఒకడు.

"నాకు ప్రాణంమీద తీపి లేదు. నా క్కావలసిన మందులు తీసుకోనివ్వండి. తరవాత కళ్ళకు గంతలు కడతారో ప్రాణమే తీస్తారో అంతా మీ ఇష్టం!" అంటూ కదిలాడు డాక్టర్. బాగ్ సర్దు కుని బయలుదేరాడు. వాకిట్లో జట్కా బండి ఆగి ఉంది. ధైర్యంగా అందులోకి ఎక్కి కూర్చున్నాడు. కళ్ళకు గంతలు కట్టారు వాళ్ళు. బండి చాలాసేపు ప్రదక్షిణాలు చేసినట్లు అనిపించింది డాక్టర్‌కు. తరవాత బండి ఆగడం, గ్రుడ్డివాడిలా అందులోంచి దిగడం, మెట్లెక్కడం — "మరొక అనుభవం" అనుకుంటూ తనలో తాను నవ్వుకున్నాడు డాక్టర్!

కళ్ళకు కట్టిన గంతలు విప్పారు.

వెలుగు! పెట్రోమాక్స్ లైటు పున్నమి వెన్నెల కాంతిలా మెరిసిపోయింది. ఎదురుగా పక్క మీద మూలుగు తున్నాడు రోగి. కప్పిన దుప్పటి తొలగించారు. ఎడమకాలు రక్తపు మడుగులో ఉంది. అది చూస్తూనే తనను తాను మరిచిపోయి రోగిని సమీపించి అతని చేయి పట్టి చూశాడు. ఎవరో కూర్చోవ డానికి కుర్చీ తెచ్చి వేశారు.

రోగిని పరీక్షచేసి "చాలా ప్రమాద స్థితిలో ఉన్నాడు. పెద్దాస్పత్రికి తీసుకు వెళితే మంచిది" అన్నాడు డాక్టర్.

"అది అసంభవం" అన్నారు వాళ్ళు.

వాళ్ళకేసి దీర్ఘంగా చూసి, "ఈతను రవివర్మా?" అంటూ అడి గాడు డాక్టర్.

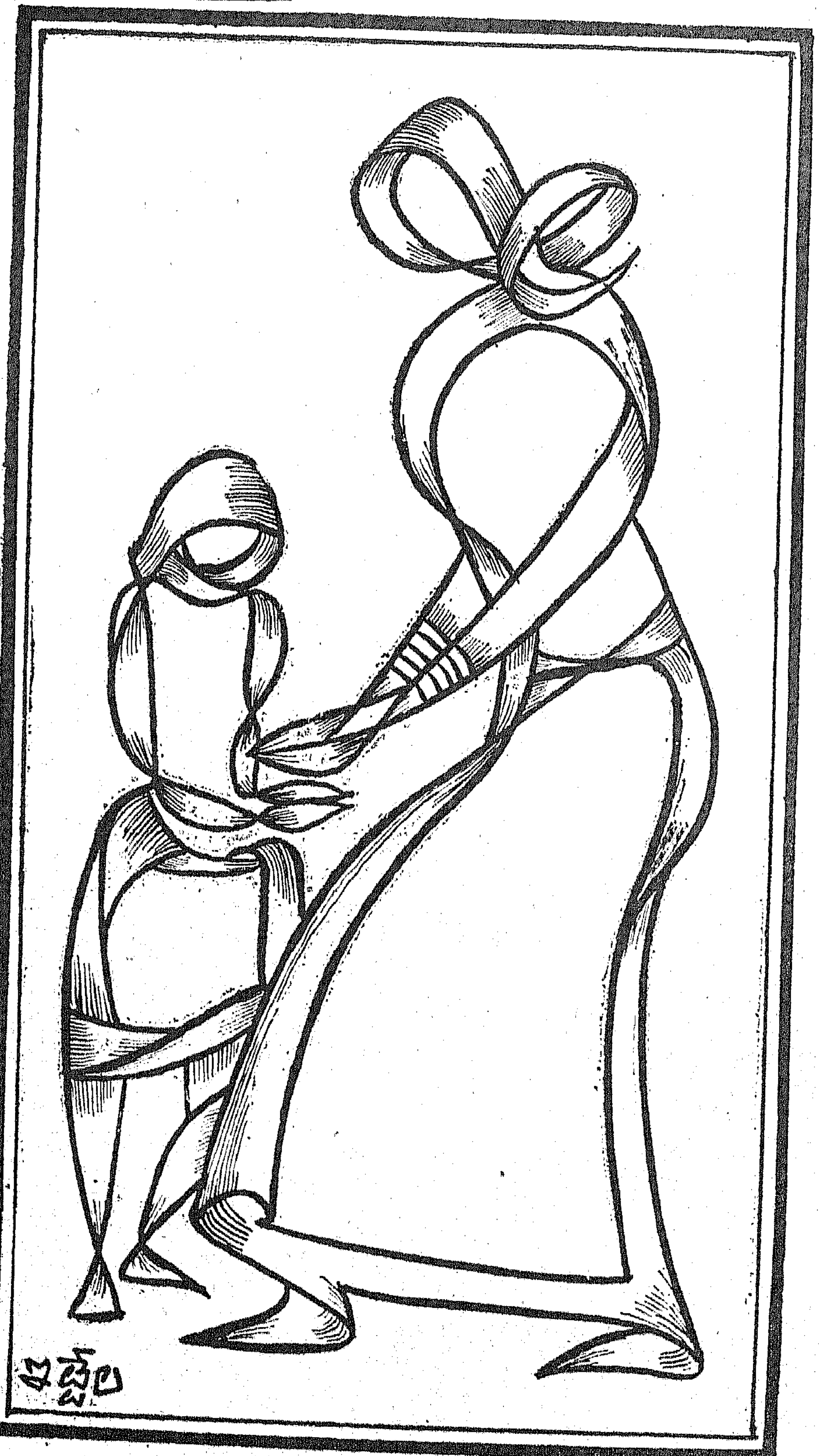

ఎవరూ జవాబు చెప్పలేదు. ఒకతను మాత్రం తల ఆడించి ఊరుకున్నాడు.

"ఆపరేషన్ చేయాలి. లోపల చీము చేరుకున్నట్లుంది. బహుశా తుపాకీ గుండు లోపలే ఉండి ఉంటుంది. ఆపరేషన్ చేయకపోతే కాలు కుళ్ళిపోవచ్చు!" అన్నాడు డాక్టర్!

"ఆ ఆపరేషన్ ఏదో మీరే చేయాలి" అన్నారు వాళ్ళు.

"ఇక్కడా? నేనా?"

"టేక్ ఛాన్స్, డాక్టర్!" అంటూ పంతానికి పిలిచినట్లుంది వాళ్ళ కంఠం.

డాక్టర్ గుండెలు గబగబ కొట్టుకున్నాయి. కొంతసేపు ఆలోచించుకుని అన్నాడు:

"కొన్ని పరికరాలు కావాలి. ఇంట్లో అలమారులో ఉన్నాయి." డాక్టర్ మాటలు పూర్తి కాలేదు.

"అవన్నీ ముందే ఎందుకు తెచ్చుకోలేదు?" అంటూ వాళ్ళు విసుక్కున్నారు.

"ఎలా? అసలు కేసు ఏమిటో ... ఇలాంటి పరిస్థితి అని తెలుసుకోకుండా—" డాక్టర్ మాటలు ఎవరూ వినిపించుకోలేదు. వాళ్ళలో వాళ్ళు కొంతసేపు వాదాలు వేసుకున్నారు.

చివరకు ఇద్దరు మనుషులు డాక్టర్ ఇంటికి వెళ్ళడానికి నిశ్చయించుకున్నారు. వాళ్ళు తిరిగి వచ్చేసరికి సూర్యోదయం అయింది.

రవివర్మ ప్రాణాలతో ఒంటరిగా, దీక్షగా చాలాసేపు పోరాడాడు డాక్టర్. డాక్టర్ని చూస్తూ ఉంటే అక్కడి వాళ్ళందరికి మంచి అభిప్రాయం ఏర్పడింది.

రవివర్మకు స్పృహ వచ్చేసరికి మళ్ళీ సూర్యుడు అస్తమించాడు. చుక్కలు పొడిచాయి.

మెల్లగా కదిలాడు వర్మ!

"రవివర్మ బతుకుతాడు!" సంతోషంగా అన్నాడు డాక్టర్! "రెండు మూడు రోజులు నేనే స్వయంగా వచ్చి పరీక్షించవలసి ఉంటుంది. అన్నట్లు ఇప్పుడు నా కళ్ళకు గంతలు కడతారా? లేక నా అంతట నేను వెళ్ళిరానా?" అన్నీ సర్దుకుని లేచి నిలబడి అన్నాడు డాక్టర్!

"పోలీసుకు రిపోర్టు ఇవ్వరని రూఢి ఏమిటి?" అంటూ అడిగారు వాళ్ళు!

"టేక్ ఛాన్స్, ఫ్రెండ్స్!" అంటూ నవ్వాడు డాక్టర్.

డాక్టర్ ముఖంలోకి పరీక్షగా చూసి అందరూ ఏక కంఠంతో అన్నారు: "మీ అంతట మీరు వెళ్ళవచ్చు!"

నిజానికి డాక్టర్ పెంకుటిల్లు అక్కడికి ఎంతో దూరం లేదు!

రవివర్మను చూడడానికి మరునాడు మళ్ళీ వచ్చాడు డాక్టర్. ఇంటి ముందు వయసు మళ్ళిన వృద్ధుడు ఒకడు వచ్చి పలకరించేసరికి గత రాత్రి వచ్చిన ఇల్లా కాదా అని డాక్టర్‌కు అనుమానం వచ్చింది.

"రండి, బాబూ! ఇదే ఇల్లు! రాత్రి అందరూ వెళ్ళిపోయారు. పోలీసులు వస్తారేమోనని భయపడ్డారు. బాబుగారు మాత్రం ఉన్నారు. పాలు తీసుకున్నారు

రేఖలో...
చిత్రం — ఇ. గోపాలరావు
(పొన్నెకల్లు)

బాగానే ఉన్నారు'' అంటూ లోపలికి తీసుకువెళ్ళాడు మునలితాత.

నవ్వుతూ పలకరించాడు రవివర్మ! శాంతంగా ఉంది అతని ముఖం. పెరిగిన గడ్డంలోంచి, పీక్కుపోయిన కళ్ళలోంచి అమాయకత్వం, పసితనం తొంగి చూసింది. అయినా, అతడు ఘాతుకుడు! న్యాయరక్షణము నుండి బహిష్కరింప బడిన వాడని నమ్మడానికి వీలులేకుండా ఉంది.

''ఎలా ఉంది?''

''బాగానే ఉన్నాను. ఈ రాత్రికి వెళ్ళిపోతాను'' అన్నాడు.

''ఈ రాత్రా!'' ఆశ్చర్యపోయాడు డాక్టర్.

''వెళ్ళిపోవాలి, డాక్టర్! కొత్త సి. ఐ. డి. ఆఫీసర్ కాప్టెన్ రావని సెంటర్ నుండి ప్రత్యేకంగా నాకోస మని పంపబడ్డాడని కబురందింది. అతని చేతుల్లో చిక్కుకోవడం నా కిష్టంలేదు'' అన్నాడు వర్మ.

''మరొక 48 గంటలు ఆగలేరా? పుండు ఆరకుండా కదలడం మంచిది కాదు. బ్లీడింగ్ అయితే ప్రమాదం?'' అన్నాడు డాక్టర్ విఠల్‌రావు.

''విధి వ్రాతలు చిత్రంగా ఉంటాయి, డాక్టర్! అతని భార్య అరుణ, నేను ఒకప్పుడు స్నేహితులం. నన్ను మనసారా ప్రేమించింది అరుణ. నా మనస్తత్త్వం అర్థంచేసుకోవడానికి ఎంతో ప్రయత్నించింది అరుణ. పరిస్థితుల ప్రభావం వలన మా భావాలు సమాంతర రేఖల్లా అయిపోయి ఎప్పుడూ వాదించుకుంటూ ఘర్షణపడేవాళ్ళం!

పిచ్చి అరుణ చివరకు అలిసిపోయి నాకు దూరమై పోయింది.

అరుణను కాప్టెన్ రావు వివాహం చేసుకున్నాడు. అప్పట్లో అతను ఆర్మీలో ఉండేవాడు. కాప్టెన్ రావుకు ఇది వరలో ఎన్నో గోల్డ్ మెడల్స్ వచ్చాయని పండుగలు చేసుకుంది అరుణ. కానీ ... కానీ ... నన్ను అంతం చేసినందుకు అతనికి గోల్డ్‌మెడల్ వస్తే అరుణ భరించలేదు డాక్టర్ ...'' అని వర్మ మాట్లాడలేకపోయాడు.

విఠల్‌రావు హృదయం ద్రవించి పోయింది.

''మిస్టర్ వర్మా!''

''ఏమిటి, డాక్టర్?''

''మీ రెందుకు ఈ ఖూనీ చేశారు?'' అని అడగకుండా ఉండలేకపోయాడు డాక్టర్.

''ఖరదూషణాదులను చంపి విశ్వామిత్రుడికి బాధ తప్పించారు రామ లక్ష్మణులు...'' ఎక్కడో ఆలోచిస్తూ అన్నాడు వర్మ.

''ఈ కలియుగంలో న్యాయం మన తట్టు లేనప్పుడు ఇలాంటి పనులు చేయడం అవివేకం?'' అన్నాడు విఠల్ రావు.

''మీ కెప్పుడూ ఇలాంటి పనులు చేయాలనే ఆవేశం కలగలేదా?'' అంటూ నవ్వుతూ అడిగాడు రవివర్మ. కళ్ళ ఎదట సులోచన ... శ్రీధర్ ... ప్రొఫెసర్ ... వడివడిగా కనుపించారు. గత స్మృతు లను నెమరువేసుకుంటున్న విఠల్‌రావు ''ఎస్ ... ఎస్ ... అనిపించింది ...'' అంటూ ఒప్పుకున్నాడు.

''అనిపించింది కానీ చేయలేదు! అవును! అందరికీ మీలాగే ఇలాంటి పనులు చేయాలనిపిస్తుంది, డాక్టర్! కానీ, చేయరు — చేయలేరు! కానీ కొంత మందికి అనిపించింది చేస్తారు! మనిద్దరికి అంతే తేడా, డాక్టర్! కానీ, ఎంత తేడా?'' అన్నాడు వర్మ ఏదో వేదాంతం చెబుతున్నట్లు!

డాక్టర్ మౌనంగా తల వంచుకున్నాడు.

''నాకోసం జాలి పడకండి, డాక్టర్! అది నేను సహించలేను!'' అన్నాడు వర్మ గంభీరంగా!

వర్మకు ఇంజెక్షన్ ఇచ్చి బాగ్ సర్దుకుని ''వస్తాను. మరి రేపు రానా?'' అని అడిగాడు డాక్టర్!

''మీకు ఎంతో శ్రమ కలిగించాను. చాలా థాంక్స్, డాక్టర్! గుడ్ బై!'' అంటూ డాక్టర్ చేయి అందుకుని నొక్కాడు రవివర్మ.

''గుడ్ బై అండ్ గుడ్ లక్!'' అంటూ దుఃఖం దిగమింగుకుంటూ అక్కడి నుంచి బయటపడ్డాడు డాక్టర్ విఠల్‌రావు.

ఆ రోజంతా డాక్టర్‌కు పిచ్చిపట్టినట్లైంది. మళ్ళీ మళ్ళీ మనస్సులో ప్రత్యక్షమయ్యే సులోచన మరుగుపడి పోయి అదృశ్యమైపోయింది! అదే మన స్సులో వేరే ఇద్దరు వ్యక్తులు స్థానం చేసుకుని పదే పదే కనుపించారు.

''డాక్టర్! నువ్వు సహకారివి! సహకారివి!'' అంటున్నారు సుబ్బారావు, రవివర్మ.

సోదా అంగడిలో కాలు పెట్టి ఒక గ్లాసు సారా గడగడ త్రాగేశాడు విఠల్ రావు. గొంతు మండిపోయింది. తల ఊగుతూ ఉంటే నిషాలో తప్పటడుగులు వేసుకుంటూ ఇల్లు చేరుకున్నాడు డాక్టర్. నిద్ర ముంచుకు వచ్చింది. నిద్రాదేవి ఒడిలో బండబారిపోయింది శరీరం!

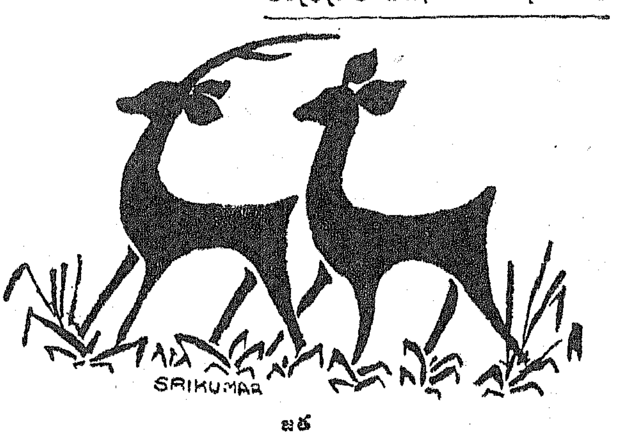

జత

చిత్రం — శ్రీకుమార్ (ఏలూరు)

24 గంటలు గడిచాయి. తలుపు ఎవరో తడుతున్నట్లు వినిపిస్తే కళ్ళు తెరిచి చూశాడు డాక్టర్. అతని తల పగిలిపోతూ ఉంది. ఎవరో తలుపు పగిలి పోయేటట్లు దబదబ బాదుతున్నారు. లేవలేక లేచి వెళ్ళి తలుపు తీశాడు డాక్టర్.

ఎదురుగా జీపులు — జీపుల్లోంచి దిగుతున్న పోలీసులు కనుపించి డాక్టర్ గుండెలు గతుక్కుమన్నాయి! తను ఇప్పుడు తోడి నేరస్థుడు! సహకారి! రవివర్మ ఎక్కడ ఉన్నదీ వాళ్ళు అడిగితే నిజం చెప్పగలడా? సంకెళ్ళు వేయమని చేతులు చాచాలా?

'ప్రాణం పోయడం వైద్యుని కర్తవ్యం! కానీ, ఆ తరవాత? అతని పూచీ ఏమీ లేదా?

''డాక్టర్!'' ఆ పిలుపుకి ఒక్కసారి ఉలిక్కిపడి అమాంతం రెండు చేతులూ చాచాడు డాక్టర్! వచ్చిన పోలీసు ఆఫీసర్ అతని రెండు చేతులూ పట్టుకొని ఊపుతూ ''గ్లాడ్ టు మీట్ యు, డాక్టర్'' అంటూ తనను తాను పరిచయం చేసుకున్నాడు.

అయోమయంగా చూశాడు డాక్టర్! పోలీసులు ఎవరినో బల్లమీద తీసుకు వచ్చి పడుకోపెట్టారు. ఆ వ్యక్తి షర్టంతా రక్తంతో తడిసి పోయి ఉంది. ఆ రక్తం చూస్తూ ఉంటే డాక్టర్‌లో ఉన్నట్లుండి చలనం కలిగింది. తన కర్తవ్యం ఏమిటో గుర్తుకు వచ్చింది. గబగబ షర్టు పైకి లాగి అతణ్ణి పరీక్ష చేసి చూశాడు.

''బులెట్ రాచుకు పోయినట్లు ఉంది. ప్రమాదం లేదు'' అంటూ ఇంజక్షన్ చేసి కుట్లు కుట్టి కట్లు కట్టాడు డాక్టర్.

''ఏం జరిగింది?'' తన పని ముగించుకొని చేతులు కడుక్కుంటూ అడిగాడు డాక్టర్.

''మొన్న సుబ్బారావుని వికృతంగా హత్య చేసి పారిపోతేటూ పక్కలైటు రవివర్మ తుపాకీ పేల్చాడు!'' ఆ మాటలు వింటూనే డాక్టర్ గుండెలు అదిరిపోయినవి!

''అంతను... మీరు — మీరు సి.ఐ.డి. ఆఫీసర్ కాప్టెన్ రావుగారా?'' వణికి పోతూ అడిగాడు డాక్టర్!

''అవును! మీ కెలా తెలిసింది?''

''ఒక స్నేహితుడు చెప్పాడు.''

''ఎవరూ? అంటూ ఆశ్చర్యపోయి అడిగాడు పోలీసు ఆఫీసర్.

పోలీసు ఆఫీసర్ మాటలు వినిపించుకో కుండా ''రవివర్మ దొరికి పోయాడా?'' అంటూ అడిగాడు డాక్టర్.

''కాప్టెన్ రావు అతణ్ణి షూట్ చేయవలసి వచ్చింది. చచ్చిపోయాడు.'' ఆ మాటలకు డాక్టర్ అమాంతం కుర్చీలో కూలబడిపోయాడు.

ప్రాణం పోయడం ఒకరి వంతైతే ప్రాణం తియ్యడం మరొకరి వంతు. మరొక హత్య! కానీ, ఇది హత్య కాదు! ఈ ప్రాణం తీసినందుకు ప్రశంస లందు కుంటాడు కాప్టెన్ రావు!

''అరుణా. . . అయామ్ సారీ. . . అరుణా!'' అంటూ సన్నగా కలవరించాడు కాప్టెన్ రావు బల్ల మీద. భగవాన్! చిత్రమైనవి నీ లీలలు!!

న్యాయమూర్తుల తీర్పు దిగ్గరగా వినిపించింది డాక్టర్‌కు!

''మొదటి కేసు మర్డర్! అందులో డౌటు లేదు! రెండో కేసు పొలిటికల్ మర్డర్—ఎసాసినేషన్!! మూడవ కేసు . . . మర్డర్ కాదు... ప్యూర్ సెల్ఫ్ డిఫెన్సు!!! ఈ చావు బ్రతుకుల మధ్య ఇరుక్కుపోయిన డాక్టర్ సహకారి!. . .''

మనశ్శాంతి దూరమైన సంఘర్షణల మధ్య నలిగులాడుతున్న డాక్టర్ ఆ సాయంత్రమే సాహసమంతా సర్దుకుని మరొక చోటికి మజిలీ మార్చాడు. ★